

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 132 (3578) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Harckocsik bevetésével nagyobb támadást intéztek a németek Carentannál az amerikaiak ellen

Eddig legsúlyosabb terrortámadás érte tegnap Budapestet

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: „Montgomery a hadászati helyzet kényszerében”, „Közeledik a döntés” címek alatt foglalkozik a „Völkischer Beobachter” csütörtöki száma a normandiai helyzettel. Az utóbbi napokban — úgy mond — nem következett be lényeges változás a harcok színterén. Szerdán reggel körülbelül olyan volt a helyzet, mint a múlt hét végén. Nem szabad elfelejteni, hogy ezekben a támadásokban még nem vetették be az eddig partraszállt ellenséges kötelékek legnagyobb részét. Az eddigi harcok tehát felderítő csatározásoknak tekinthetők, mivel mindkét félnek szüksége volt hosszabb időre a felvonuláshoz. Az új csata csak a végleges felvonulás után kezdődhetik.

A Völkischer Beobachter szerint a németek mögött biztos hadműveleti terület van és csak részben megrongált utánpótlási utak. Montgomery nem rendelkezik ezzel az előnnyel és csapataival bár elég széles, de mindössze 10—18 kilométer mély területre van összehúzóva. Montgomery nagyon jól tudja, hogy vállalkozásának nehezebb része még hátra van. Minél inkább hatol előre déli irányban, annál jobban eltávolodik az angol tengerészeti nehéztűzéréség hatósugarától, amely eddig nagyon jó szolgálatot tett az inváziós hadseregeknek.

Lisszabon. (MTI.) Az angol híriroda jelenti, hogy a németek szerdán Carentan mellett harckocsikkal nagyobb támadást intéztek az amerikaiak ellen, akik legjobb csapataikat, rohamosokat és ejtőernyősöket vetettek a küzdelembe. A támadás az amerikaiak vonalának közepé ellen irányult. Eppen akkor kezdődött a német támadás, amikor az amerikaiak megkezdték az előnyomulást. A németek egész nap folytatták rohamukat.

Berlin. (MTI.) Az Interinf értesítése szerint csütörtökre virradó éjszaka gyors német harcrepülőgépek jelentek meg Keletanglia felett és ott eredményesen bombáztak egyes célpontokat, többek között egy repülőteret.

Legalább 75 ezer tonnányi ellenséges hajóteret ért súlyos találat az éjszaka

Berlin. (MTI.) Az Interinf légügyi különtudósítója jelenti: Nehéz német csaterepülő csütörtökre virradóra jó eredménnyel támadták a norman tengerpart vidékén az ellenséges hajógyűlékezéseket és táborokat. Az eddigi jelentések szerint 6 hajót, köztük egy csapatzállító hajót találtak el. A partvidéken a lőszer- és egyéb anyagraktárakban értek el találatokat.

Berlin. (MTI.) Mint az Interinf jelenti, a most összeállított jelentések szerint a német repülőgépek bombái súlyosan eltaláltak és megrongáltak mintegy 12 brit északamerikai szállítóhajót és csapatzállító járművet. Ezek ürtartalma legalább 75.000 bruttóregiszter tonna. Egy nagy utaszállító hajót farán érte a nagy bombatalálat. A hajó kigyulladt és már a támadás alatt elsüllyedt. A német harcrepülőgépek meglepő bombatámadást intéztek több, átlag 8000 tonnás csapatzállítóhajó ellen, amelyek védőkísérettel siettek a part felé. Majdnem valamennyi hajó súlyosan megrongálódott. A német felderítők megáll-

Churchill és De Gaulle közös szemléje Északfranciaországban méltóképpen tanuskodott volna az angol-francia szövetség megerősödéséről, amiről eddig

Legalább tíz ellenséges gépet lőttek le tegnap magyar terület fölött

Berlin. (MTI.) Az Interinf úgy értesül, hogy az északamerikai bombázóknak június 14-én Budapest és más magyar helységek ellen intézett támadása során legalább 10 ellenséges gépet lőttek le.

Az Esti Újság írja: Az a támadás, amely szerdán délelőtt Budapestet érte, a legnagyobb volt az összes eddigi légitámadás között. A város déli részében két oszlophoz hatalmas füstfelhő tört a magába és a füst behorította az egész fővárost. Egy körülbelül 1000 méter hosszú és 600 méter széles területre nagyméretű, főként 500 és 1000 kilós bombák estek. Ezek horzalmat pusztítást okoztak. Három-négyemeletes házakat is eltaláltak a bombák és bár az óvóhelyek a legtöbb helyen még ezek alatt a súlyos bombák alatt is megmaradtak, sok családi otthon és lakás pusztult el és a lakosság, főként a munkás-

csak beszéltek, de a valóságban mindegyik meg. Az angol sajtó élesen bírálja a londoni és a washingtoni kormányt De Gaulle mellőzése miatt. Különösen Roosevelt viselkedését kifogásolják.

Lisszabon. (MTI.) Londonból jelentik, hogy Churchill Nagybritanniának a francia nemzeti felszabadító bizottsággal való kapcsolatára vonatkozó kérdésre az alsóházban szerdán kijelentette, hogy jelen pillanatban nem tartja tárgyalandónak ezt az ügyet. Várják még, amíg De Gaulle és az Egyesült Államok viszonya kialakul.

tult el és a lakosság, főként a munkás-

éjszaka sorában több haláleset történt. A szőnyegbombázás leginkább csak családi lakótelepet talált. A főváros bel-sejére nem hullott bomba, de a külső városrészekben a Pest környéki városokban, valamint a külső budai negyedekben nagy pusztítást okozott a támadás.

Terrortámadás érte Kecskemét városát is, amely felett mintegy 30—40 bombázó járt és gépfegyvertűzet zúdított a házakra. A lakosság mindenütt az óvóhelyeken keresett menedéket és csak egy sebesülés történt. A gépfegyvertűzet után a bombázók romboló és gyújtóbombákat dobtak a lakónegyedekre és foszforos üvedekkel lőtték a házakat.

Ezenkívül még két kisebb várost bombáztak az angolszások, de ezekben az aránylag gventegbb ellenséges kötelékek nem okoztak nagyobb kárt.

pítása szerint az egyik szállítóhajót partravetette a víz. Egy másik 5000 tonnás gőzös egész hosszában kigyulladt. Bombatalálatok 3 ellenséges torpedórombolót tettek harcképtelenné. A támadásból visszaterő német repülőgépek még több hajórobbanást is jelentettek.

Stockholm. (MTI.) Londonban visszatelezést keltett, hogy De Gaulle nem ment el Churchillel együtt a normandiai szemlére. A Stockholms Tidningen szerint Londonban úgy vélik, hogy

A közigazgatási bizottság ülésén

A bombatámadással kapcsolatos intézkedésekről tett jelentést a polgármester

Drámai szavakkal bélyegezte meg a főispán a lakásigényléseknél tapasztalt visszaéléseket

Nagyvárad, jún. 15. A városi törvényhatóság közigazgatási bizottsága ma délután tartotta meg rendes havi közigazgatási bizottsági ülését vitéz Rajnay Károly főispán elnöklésével.

Az ülésen előterjesztett polgármesteri jelentés a következőket tartalmazza: A Nagyváradot e hó 2-án ért légitámadás alkalmával 260 különböző súlyú (250—500—800 kgr.-os) bomba esett, melyek közül 8 bomba nem robbant fel. Ez utóbbiak felrobbantása, egy kivételével, megtörtént. A fel nem robbantott bomba a szőlőhegyen van s ennek ártalmatlanná tétele végett az intézkedések folyamatban vannak.

A terrortámadásnak az eddigi megállapítások szerint 105 halálos áldozata van, akik közül 8 német katona, illetve ápolónő. A sérültek száma 380.

Az épületekben a bombatámadás következtében a következő károk állottak

elő: 159 ház vált teljesen lakhatatlanná, melyekben mintegy 200 lakás volt. Részben megrongálódott 840 ház. A megrongálódott házakban levő lakások 40%-a szenvedett kárt.

A középületek közül csaknem teljesen, egy épület kivételével megsemmisült a m. kir. állami kórház.

A bombák legnagyobb része lakónegyedekre, az úgynevezett Nilgezez-telepre esett. E munkás-lakónegyedre, megállapítás szerint, 50 bomba hullott, melyek egészen kis, egyszerű, konyhás családi házakat tettek tönkre. A halálos áldozatok főként innen kerültek ki.

A városi közönsége a váratlan légiterrort megdöbbenve fogadta, azonban a lakosság s főként a kibombázott lakók állapota a hatóságok által tett gyors és eredményes intézkedések következtében megnyugtató és közvetlen tapasztal-

atok alapján megállapítható, hogy a szövetséges hatalmak ellen igen nagymérvű felháborodást és elkeseredést váltott ki a támadás, úgy a bombázottak, mint a város lakossága körében.

A kora délelőtti órákban bekövetkezett légitámadást követő egy órán belül megjelentek, főként a kibombázott városrészekben a polgármester hirdetményei, amelyek tudomására hozták a város lakosságának, hogy a kibombázottak hol részesülhetnek meleg ételkiosztásban, ruhasegélyben s egyben közölte a gyorssegély, az átmeneti pénz-elhárítás és a kártérítési előleg utalványozásának módzatait is.

A bombatámadás után, a déli órákban, a felállított városi népkonyha már meleg ételt osztott ki a jelentkezőknek. 255 adag ebédet és vacsorát adtak ki az első napon; a következő napon reggeli, ebédet és vacsorát osztottak ki

a kibombázottak között. A kiosztott ételadag napról-napra emelkedett, a kibombázottak fokozatos elhelyezésével azonban f. hó 7-től kezdve ez a szám állandóan csökkent.

A bombatámadás napján, a felállított menhelyeken kívül, 111 családot helyeztél el a lakáshivatal a lepecsételt zsidó lakások egy-egy szobájában, átmeneti éjjeli szállásra. A bombatámadást követő napon, vagyis június hó 3-án pedig megkezdtek a kibombázottak végleges elhelyezését az üresen álló, lepecsételt lakásokba. A mai napig 571 lakást utaltak ki a bombakárosultak részére úgy, hogy ma már minden hajléktalanná vált végleges elhelyezést nyert. A lakáshivatal ezidőig azon kibombázottak lakásügyével foglalkozik, akik a gyors intézkedések következtében, egészségben, nedves, nem megfelelő lakáshoz jutottak, vagy a hatóság félrevezetésével nagyobb lakást kaptak, mint ami őket megillette volna.

F. hó 9-ig 32 károsult részére összesen 2200 pengő gyorsegélyt, két károsult részére gondozás-ellátás címén 219 pengőt, 106 károsult részére pedig 124.500 pengő kártérítési előleget utaltak ki. A kártérítési igények bejelentése, szoknak a város mérnöki hivatala által történő felülvizsgálata folyamatosan van. Folyamatosan van egyuttal a bombatámadást szenvedett épületek kárbecslésének eszközzése is.

Jelenti továbbá a polgármester, hogy a légítámadás következtében elhaltak a város a hősihalottaknak kijáró gyászszertartás keretében, a város által adományozott és kijelölt, a világháború hősi halottai sírjával szomszédos parcellában f. hó 5-én temette el a a temetés költségeit egyelőre a város készpénz-készlete terhére folyósították. A légítámadás következtében kárt szenvedett városrészeket 5 kárterületre osztották fel. E területeken napi 240 személy, összesen 763 munkanapot kitevő katonai munkaerő 5 napon át végezte az

utak helyreállítását, a romok eltakarítását, valamint a veszélyeztetett épületek megerősítését. Ezen munkálatok keretében 6 km. hosszúságú úthálózat megtisztítása és rendbehozatala, 200 ház romjainak eltakarítása történt meg az ideig, beleértve természetesen a romok alól való életmentés munkáját is. A helyreállításokkal kapcsolatban jelenti a polgármester, hogy az építőanyagokat részben a gyártól, részben a tároló cégeknek lefoglalta a ebből eddig 356 személynél: 150.000 hornyolt cserepet, 16.000 hódfarkú cserepet, 3200 kupás cserepet, 3500 kgr. cementet, 4400 négyzetméter üveget, 6000 kgr. meszet, 7000 darab téglát, 64 kgr. szegyet, 200 négyzetméter deszkát, 2100 fm. léceket, 1200 köbméter egyéb faanyagot utalt ki.

A további anyagok biztosítására külön intézkedés még nem történt, mert a rendelkezésre álló készletek figyelembevételével erre még szükség nem volt.

A veszélyeztetett környék kitélepitése

Mint ahogy a zsidók kitélepitésével kapcsolatban Nagyváradon 4700 lakás maradt üresen a légítámadásoknak különösen kitért területeken, így a vasútállomás közvetlen közelében lakóknak lehetővé kívánja tenni a polgármester, hogy saját költségükön, önkéntes elhatározás alapján, az általa kijelölt lakásokba költözhessenek át.

Jelenti továbbá, hogy azon bombakárosultak részére, akiknek butorzatok és egyéb ingóságok a légítámadás következtében teljesen, vagy részben elpusztult, a zsidó lakásokba való költöztetésük alkalmával a m. kir. pénzügyigazgatósággal egyetértve, a zsidó lakásokban levő butorokat, a szükséges ágyneműt és ruhaneműt leltár mellett, ideiglenesen használatba adták át. Ugyancsak kiadták részükre a zsidó lakásokban volt romlandó élelmiszereket is, kivéve azokat, amelyek nagymennyiségben voltak felraktározva.

tejtulványokon kívül vidéki községekbe kiadtak 2000 darab tejszállítási igazolványt. Ezeket a 14 évnél fiatalabbak és 70 évnél idősebbek, valamint a hatósági orvosi bizonyítvánnyal bírók részére állították ki.

Labbeli. Május hónapban a labbellátás terén nehézségek mutatkoztak. Ebben a hónapban kiutalást nem kapott a város. A talpkütaletés február, a készlabbelli kiutalás április, a fejelés és mértékutáni rendelkezésre jogosító utalványok kiadása május hó óta szünetel.

Cukor. Fejadag fogyasztására május hónapban 60.100 kgr. cukrot utaltak ki. E mennyiség a szükségletet fedezte. Panaszok e téren nem fordultak elő.

Petróleum. Május hónapban 17.500 kg. petróleum-kiutalásban részesült a város. Világítási célra a kezelet csökkentése miatt csak 1 liter petróleumot adtak ki azok részére, akik villanyvilágítással nem rendelkeznek. Ipari petróleum-kiutalást, a kérelmek bevizsgálása után, az előző hónaphoz viszonyítva, a havi kontingens csökkentésének megfelelően adták ki.

Liszt. A május hónapban kiutalt lisztmennyiség 9253 q. ebből nullás 2159, kenyérliszt 7094 q. Ebben a hónapban 78 q rizst is utaltak ki a város részére. Kapott a város 90 q olajpogácsát. Más erőtakarománykiutalásban nem részesült a város. A kenyér- és lisztellátás terén nem merültek fel nehézségek.

Tüzipa. Május hónapban a tüzipaellátás terén az előző hónapokban már jelentkezett nehézségek továbbra is fokozódtak annyival inkább, mivel a szállítás csaknem szünetelt. Beérkezett a város területére 5325 köbméter fa, mely mennyiségből a falapokkal rendelkezők egy részének 50 kg. tüzipát adtak ki.

Sertés és zsiradék. Május hónapban a

Mozik műsora:

APOLLO: Az ellopott titok.
BELVÁROSI: Komédiások.
CASINO: Uz Bence.
KORONA: Dr. Jörn.

zeirellátatlanok száma kb. 60.000 főre tett ki. A város közfogyasztására május hónapban 82 darab sertést vágáltak le. Valamennyi magánvásárlásból származott. A minisztérium május hónapban sertést nem utalt ki. Kapott a város 10.000 kg. margarint. A levágott 82 darab sertésből 2460 kg. zeirt termeltek ki, mely mennyiségből a 8040/1941. M. E. sz. rendelet értelmében 492 kgr-t kellett becsalgtatni a így közellátás céljára 1968 kg. zeir maradt. E két tételből, valamint az előző hónapban megmaradt készlethől fedezte a hivatal a lakosság zeirszükségletét. Húsellátás tekintetében nehézség nem merült fel.

Az élelmiszerpiacon a felhozatal zöldségfélékben állandóan erősödik. Oburgonya korlátlan mennyiségben állandóan kapható, új burgonya csak minimális mennyiségben került forgalomba.

Gyümölcsfélékből a múlt évi tárolt almából még állandó felhozatal van, azonban az árak április hónaphoz viszonyítva 4-5 pengővel emelkedtek. Cseresznye május hó 16-án került először forgalomba kg.-ként 8 pengős árral, de a hónap végére az árak 3-4 pengőre estek.

Tejtermékekből a felhozatal április hónaphoz viszonyítva növekedett.

Takaromány és terményárú felhozatal nincsen.

Húsfélékben a felhozatal április hónaphoz viszonyítva májusban gyengült, csak marhahús, illetve némelykor juh- és borjúhús került forgalomba.

Szigorúan megtorolják a lakás-hiánának visszaéléseit

A polgármester jelentésnek a bombatámadásra s az azt követő hatósági intézkedésekre vonatkozó részével kapcsolatban vitéz Rajnay Károly főispán kijelentette, hogy a lakásigények ellenőrzésére oly súlyos visszaéléseket tapasztalt, amelyek a legnagyobb mértékben kiabrándították. Igen sokan a vezető társadalmi rétegekhez tartozók közül is lakásokat igényeltek, holott lakásuk távol volt a bombázott területektől vagy pedig lakásuk csak jelentéktelen károkat szenvedtek. Megállapította a főispán, hogy ezt azért teszik az illetők, mert attól tartottak, hogy a jó zsidó lakásokat eligenylik előlük a bombakárosultak. S mint ahogy ezek indoktalan kéréseikkel valóságoslag megrohanták a lakáshivatalt és feltartották annak munkáját, sok Nilgész-telepi szegény ember, akinek házat elsöpörték a bombák, több napon át nem jutott lakáshoz. Ha valaki a városnak ezt a nagy szerencsétlenségét arra használta fel, hogy előnyösebb helyzetbe jusson, ugyanakkor, amikor több mint száz halottat temettünk el és számosan váltak teljesen hajléktalannak, olyan minősíthetetlen bünt követett el, amely a legszigorubb megtorló eljárást hívja ki. S ez a megtorlás nem is fog elmaradni — jelentette ki a főispán. Ezzel tartozik a ténylegesen károsultaknak, de tartozik az erkölcsi felfogásnak is. Bejelentette, hogy felhatalmazást kért és kapott a belügyminisztertől és a miniszterelnöktől a legszigorubb eljárás bevezetésére azok ellen, akik szabálytalanságokat követtek el és félrevezették a hatóságokat.

Dr. Gyapay László helyettes polgármester hozzáfűzte a főispán kijelentéséhez, hogy dr. Kocsis Margit, az Országos Szociális felügyelőség kiküldötte, a helyi szociális gondozókkal családátogatásokkal végez s jelentést tesz mindazokban az esetekben, amelyekben azt tapasztalja, hogy olyan egyének igényeltek zsidó lakásokat, akik nem szenvedtek jelentős bombakárokat, vagy jedig egyáltalában nem érintete őket a bombatámadás. Több mint 200 ilyen középosztálybeli egyénről van máris tudomása. Nagy részük azzal a szándékkal ült be a zsidó lakásokba, hogy az ottlévő butorokat potom áron megszerezze. Ezek ellen határozottan megindítja a közigazgatási eljárást. Kötelezni fogja őket a kitélepitésével járó költségek megtérítésére, régi lakásukba való visszaköltözésre, amennyiben az illetők közalkalmazottak, megteszi ellenük a feljelentést felettes hatóságaiknál, hogy fegyelmi uton is járjanak el velük szemben. Ezután dr. Krüger Jenő javaslatot tett a zsidók ruhaneműinek mielőbbi megszerzésére, mert azokat egyebek között — mint szakértők megállapítják — a melykár veszélyezteti.

Körtsmáros László egyes városrészeknek jobb légóltalmi megszervezésére tett indítványt és Horváth Árpád a zsidó értékek elszállítására és elraktározására vonatkozólag tett előterjesztést oly értelemben, hogy erre vegyék a hatóságok a kereskedőtársadalom önként felajánlott szolgálatait és szakértelmét igénybe.

Ezután az egyes ügyosztályok jelentései következtek. A bizottsági ülés lapunk zártakor még tart.

Népjóléti és közellátási ügyek

A polgármesteri jelentés ezek után áttér a város május havi rendes közigazgatási eseményeinek adatszervi ismertetésére. Különös érdekességük ezek között a népjóléti és közellátási ügyek.

A város által alkalmazott pénzbeosztók 1944. május hónapban a Magyar Norma Alap javára 5759.15 pengőt vételeztek be.

A városi népkönyha 1944. május ha-

vában 1550 adag ebédet adott ki, amely ételből állt.

A napközi otthonok 1944. május hónapban kiosztottak 260 adag reggelit, ugyanennyi ebédet és uzsonnát.

A Cseosztívó-Dudek szegényház lakóinak száma 48, míg a Hitler Adolf utcai szegényházban 68 egyént gondoznak.

A városi népfürdő forgalma 1944. május hónapban 10.470 személy volt.

KÖZELELMÉZÉS

Tej. Május hónapban az OMTK kirendeltsége a 3 éven aluli gyermekeket és a féldön túlevő terhességűket látta el tejjel. A 4-5 éves gyermekek 3 deciliter tejet kaptak naponta. A mennyiség kiadása körül semmiféle zökkenő nem merült fel. Kiadtak összesen 502 darab 3 deciliterre és 3383 drb. 5 deciliterre jogosító utalványt. Az OMTK-hoz szóló

Szent László nyomda rt.

Szilágyi Dezső-u. 5.

Mindenféle nyomtatványokat izlésesen készít.

MEGNYILT a rádiumosvízü ózonduslevegőjű

PÜSPOKFÜRDŐ
HULLÁMFÜRDŐJE

Vonatjárat hatszor naponta

Erdély egvetlen hullámfürdője

Mindkét részről fokozódott az anyagbevetés az invázió nyolcadik napján

A harcok alakulása megfosztotta az angolszászokat a hely és idő megválasztásának előnyétől. Közel 1000 repülőgépet vesztek a szövetségesek az invázió kezdete óta

A Kárpátok előterében gyors ütemben folynak az előkészületek a várható nagy összecsapásra

Berlin. (MTI.) Az inváziós arcvonalon folyó harcokról Hallensleben, a Német Távirati Iroda katonai tudósítója megállapítja, hogy az invázió 8-ik napján elsősorban fokozódott az anyagbevetés mindkét részről. Ez az arcvonal 4 pontján vált láthatóvá. Először Caen forgalmi csomópontjánál, ahol valószínűleg először a páncélos erők súlyos csatájára kerül sor. Ezen a részen három súlypont ismerhető fel, mégpedig az egyik közvetlenül Caen előtt, a második Troarnál, ahol légiúton szállított angol csapatok most német páncélosokkal állanak harcban, a harmadik Tillynél, ahonnan kiindulva az angolok sok páncélosal igyekeznek dél felé.

Másodsorban: Baralleroyndnál, ahol az ellenségnek eddig nem sikerült az áttörés St. Lo felé, az ellenség csapatainak zöme arra törekszik, hogy Isigny felől, kerülve St. Lo-ba jusson, a német záróállások azonban megakasztották ezt a szándékot.

Harmadsorban: Carantannál, ahol ezidő szerint a németek nagyon cselekvőekké váltak. A német vonal a város szélétől nyugatra halad, a város megint az amerikaiak kezében van.

Negyedsorban: Cherbourgnál, ahol az amerikaiak hadműveletei leginkább élénkebbek. Itt magának a kikötőnek megszerzéséről van szó. Az amerikaiak a leg súlyosabb ember- és anyagvesztés árán elkezdett harcokban eljutottak Mt. Bomagig. A fejlemények azonban itt is azt mutatják, hogy a németek itt is megerősödtek és a német harci berendezkedés is élénk, úgyhogy Montgomery kénytelen lesz újabb tetemes erőket bevetni.

Súlyos anyagvesztés mellett, meghiusultak a britek páncélos támadásai

Berlin. (MTI.) Az Interinfa a szövetségeseknek azzal a kísérletével kapcsolatban, hogy a caeni német ellenállási vonalakat nagyarányú szárnymanőverrel kiemeljék sarkaikból, kiegészítően arról értesül, hogy a britek páncélos támadásai Tilly sur Seulesnél kedden több óráhozott tartottak és azokat a szerda reggeli órákig folytatták. Valamennyi ilyen támadás a leg súlyosabb veszteségek és bámulatot nagy anyagvesztések mellett meghiusult. A német vonalak előtt — amelyek minden rohamot rendíthetetlenül kibírtak — szerdán délelőtt 43 szétlőtt vagy égő Sherman-páncélos számoltak meg. Kedden a német páncélosok Wieres Bocagnennél megsemmisítettek 15 páncélosból és sok páncélos felderítő kocsiából álló brit felderítő köteléket. Ezt követően a német páncélos csapatok innen kiindulva, általában északnyugati irányba hatoltak előre és helyekint nagyon szívós ellenállással is megküzdve, több fontos terepszakaszt megszerettek. A brit hadvezetés szerdán a déli órákban megint megkísérelte, hogy a német kötelékeket oldalba támadja. A jelentés lezárásakor ezek a harcok még folytak.

Berlin. (MTI.) Schmalfuss, a Német Távirati Iroda haditudósítója közli: Miután az angolok és az amerikaiak első hadászati céljukat, mely elsősorban a Cotentin-félsziget elzárására és Cherbourg kikötő elfoglalására, másodsorban az Orne-torkolat elfoglalására. Caen város ellen irányultak, nem tudták ke-

resztülvinni, úgy látszik, hogy Eisenhower tábornok az előrenyomulás bizonyos megváltoztatását határozta el. Bayeuxtól délre kibontakozva van egy újabb felfejlődés, amely a jelek szerint Saumont-Villier-Bocage szakaszán páncélos támadásban mutatkozik.

Erélyes ellentámadással több állásból kiszorították a németek az északamerikaiakat

Berlin. (MTI.) Mint a Német Távirati Iroda értesül, Mte Bourgnál a német csapatok június 13-án erélyes ellen-

A véderőfőparancsnokság jelentése

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának: A véderő főparancsnoksága közli: Normandiában egy harcsoportunk előretört a Ornetől keletre levő ellenséges hídfőbe s az ellenségnek nagy ember- és anyagvesztést okozott. Partraszállási hídfő többi az ellenség páncélosokkal, nehéztüzérséggel és erős repülőkötelékekkel támogatott több támadást indított. A támadásokat visszavertük. Csapatunk ellentámadással visszafoglaltak egy átmenetileg elfoglalt helységet. Egy a Caumontól délre levő térségig előretört ellenséges páncélos felderítő csoportot teljesen megsemmisítettünk.

A június 13-ai virradó éjjel megint kemény tengeri tüközetre került sor az

támadást hajtottak végre és több állásból kiszorították az északamerikaiakat és megakadályozták tovább keletre az északamerikaiak előrenyomulását a Meredek völgyben.

Berlin. (MTI.) Német katonai helyen az inváziós csata lényegét a következőkben foglalják össze: Az invázió pontosan mindkét fél elképzeléseinek megfelelően folyt le és csupán az invázió menetrendjében állott be nagyhorderejű eltolódás, mert az angolszászokat megfosztotta a hely és idő megválasztá-

Több mint 50 ezer tonna hajóteret súlyosítottak el a németek keddre virradó éjszaka

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda értesülése szerint a június 13-ai virradó éjjel az angolszász haditengerészeti biztosító erők feltűnően tartózkodtak minden harcselekménytől.

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelentik: A német légihaderő június 13-ai virradó éjjel a normand partok előtt ellenséges hajógyűlékezések ellen intézett támadások során végleges megállapítások szerint a következő eredményeket ért el: Az éjszaka folyamán a németek elsúlyosítottak 2 rombolót, egy 400 bruttó reg. tonnás komphajót, egy 9000 bruttó reg. tonnás csapatszallítóhajót s 2, összesen 9000 bruttó reg. tonnát kitevő hajót. Súlyosan megrongálódott egy 2000 tonnás hajó, 2, összesen 10.000 bruttó reg. tonnás kereskedelmi hajó és 2, összesen 9 ezer tonnás szállítóhajó. A német repülő bombatalálatot értek el egy 20.000 tonnás

sában rejlő előnyöktől és lehetőség nyílt a német hadseregnek a visszavágásra. Ez a magyarázata, hogy bár inváziós hadseregként mintegy 15-20 hadosztály áll küzdelemben az angolszászok nem tudtak kézzelfogható eredményt, még egy nagyobb kikötőt sem elérni. Ez olyan siker, amellyel német részről meg lehetnek elégedve.

Páris. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelentik: A Berliner Börsenzeitung „Cherbourg felé meghiusult az áttörés” című cikkében a következőket írja: Miután a partraszállás — leírhatatlan veszteségekkel megkezdődött, a támadás fennakadt az Atlanti fal erőfői között anélkül, hogy csak egy helyen is teljessé volna az ellenséges hajóágyú hatósugarán. Ebben az övezetben most a kemény német ellenállás megsemmisítése folytán ide-oda hullámzó véres harcok folynak, amelyek kimenetele az inváziós csapatok számára teljesen bizonytalan.

Berlin. (MTI.) Az angol-amerikai véderő normandiai hídfőjének légiterében — a Német Távirati Iroda értesülése szerint — egyetlen német vadász- és csatarepülőszázad nem kevesebb, mint 15 ellenséges vitorlázó szállítógépet lőtt le a keddi nap folyamán.

partraszállító járművön és egy 1500 tonnás különleges partraszállító hajón. A bombatalálatok hatásait azonban nem lehetett pontosan megfigyelni. Ezzel a német haderő június 13-ai virradó éjjel több, mint 50.000 bruttó reg. tonnányi ellenséges hajóteret súlyosított vagy rongált meg.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelentik: A német légierő az előző éjszaka hetében együttvéve 673 angolszász repülőgépet lőtt le. Az eddigi jelentések szerint a német hadsereg csapatai ugyanebben az időben 48 ellenséges repülőgépet semmisítettek meg. Így tehát a szövetségesek 8 nap alatt 721 gépkötet vesztettek el. Ebben a számban nincsen benne a megsemmisített szállítógépek és teher-szállítóvitorlázók nagy tömege. Óvatos német becslés szerint a szövetségesek veszteségei ezekben a gépekben, melyek között nagyon sok Hamilcar rendszerű óriásvitorlázó van, már az ezret is elérte.

naszádjai a Pejpusz-tó vidékén leküzdötték a szovjet őrnaszádokat és eredményesen lötték a tó keleti partján levő ellenséges ütegeket.

Északamerikai bombázók június 13-án délelőtt München akadóterüeteit támadták. Károk keletkeztek. A lakosságnak veszteségei voltak. Légvédelmi erők lelőtték 37 ellenséges gépet. A szerdai virradó éjjel egyes ellenséges gépek behatoltak München térségébe és a Rajna-westfáliai vidékre. Öt ellenséges lépet lelőttek.

Akinek elég volt az invázióból

Berlinből jelentik: (MTI) Londonból jelentik: A Daily Mail lap tudósítója írta a következőket:

Már a csatorna fölött is erősen himbálózott vitorlázószállító gépek. A mellette levő katonák megkapták a tengeribetegséget. A légvédelmi tüzérség szétlőtte a gép faburkolatát és amikor a vitorlázó vontatókötele elszakadt, olyan lökéssel kezdünk zuhanni, hogy mindenki rosszul lett. A gép minden részéből lángok csaptak ki. Körözni kezdtünk, hogy le

FILMHIRADÓ

Képes művészeti hetilap

Ara 50 fillér

Kapható a MAGYAR LAPOK árusainál

tudjunk szállni. A közelünkben égett a repülőgép. Engem hirtelen rántás a földhöz vágott. Vitorlásunk végül teljesen összetört. Arokban értem partot. Esméletlenül feküdtem, de a gép; skagolyók súvítése magamhoz térített. Mélyebbre másztam az árokba és végül mellig belebujtam a rosszszagu és maszattal megtelt vízbe. Erősen védett szakaszon szálltunk le, több mint két mérföldnyi távolságban a csapatoktól. Fűlsiketítő lárnával morzsolgatták fel vitorlásunk utolsó maradványait. Meg kellett örülni és öszintén bevallom, rémület fogott el. Csak az a vágy élt bennem, hogy hazamehessek. Teljesen összemocskolva feküdtem az árokban. 12 óra telt el így és még mindig az árok nyugította a védelmet. Közben mélyebbre ástam be arcomat a sárba és egészen testemmel oly laposan terülemet szét, mintha lábtörő lettem volna, de az ellenség nem hagyott nyugton. Mi szolgáltunk célpontul, ha megmozdultunk újra gépuskatüzet zúdítottak ránk.

A tudósító végül beszámol arról, hogy a következő éjjel hazaszökött, mert eleget volt az invázióból.

Stalin az invázióról

Berlinből jelentik: (MTI) Illetékes német helyről tájékoztatásul közlik, hogy Sztalin a Nyugat-Franciaországban folyó hadműveletekkel kapcsolatban nyilatkozott, amelyben azonban gondosan kerülte, hogy bármilyen módot jósoljon a további katonai fejleményekről, hanem nyilatkozata inkább hadműveleti történelmi, vagy ha úgy tetszik, filozófiai méltatás.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Aftonbladet londoni tudósítója jelentette, hogy a francia tengerpartot Boulogne és Calais között június 13-án reggel súlyos bombatámadás érte, amely az eddigieknél sokkal erősebb volt és csak az előző évi bombázásaiával hasonlítható össze. Mint az Interinf értesül a csatornamenti német tengerészparancsnokságról, itt a teljes jelentés legtekélyesebb példájáról van szó, ami már abból is kitűnik, hogy az éllítólagos bombázást sem a németek, sem a szövetségesek nem jelentették. A tudósító — mint később megállapították — összetévesztette a francia tengerpartot az angoljal, mert angol jelentés szerint a kérdéses éjszaka az angol partot bombázták igen hevesen Dover közelében. Már a kora reggeli órákban újabb riadót fújtak az angolok, mert német messzehordógyűk ismét megindították a tüzet. Hadicélpontokat löttek, amelyek rögtön elködösítették magukat.

Keleten nem került sor nagyobb hadműveletre

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelentik: Az olasz hadszíntéren a szövetségesek hadműveleteiket erős páncélos és motorizált gyalogság bevetésével folytatják. A szövetségesek kedden újabb nagy támadásra indultak a Bolsena-tónál elterülő térségben. A támadás súlypontja a Liri térségre esett. Hosszú ideig tartó elkeseredett harcok után az amerikai csapatoknak sikerült néhány helyen helyi betörést elérniük, de különösen páncélos alakulataik nagy veszteségei miatt nem voltak abban a helyzetben, hogy ezt kihasználják. A középső arcvonalszakaszon

és az adria szárnnyon kedden nem voltak jelentős harci cselekmények.

Helsinki. (MTI.): A szerdai finn hadijelentés közlése szerint a legsúlyosabb harc Kivennapa vidékén folyik, ahol az ellenség minteg, 100 embert veszített halottakban.

Berlin. (MTI.): Az Interinf jelenti a keleti arcvonaltól: A keleti arcvonalon a Fekete-tengertől a Finn-öbölhöz sehoh sem került sor nagyobb harciselekményekre. Csak Jassitól északra, a Kárpátok előterében és Vitebszktől délkeletre hajtottak végre a belsevisták gyén-

Londoni lap lesújtó véleménye az angliai belső viszonyokról

Lisszabonból jelentik: (MTI) Hanne Swaffer, Anglia helyzetével kapcsolatban, a Londonban megjelenő People című lapban többek között a következőket írja:

— Bizonyos, hogy az ország belső egységét csak akkor lehet fenntartani, ha Churchill kormánya nagyvonalú reformpolitikát folytat a jövőben. Ugy, mint eddig, többé sehogyan sem lehet. Az arcvonalon küzdő katonák még mindig panaszkodnak, kevés zsoldjuk miatt. A Churchill-kormány már nem egyszer elismerte a súlyosan bombázott London, Plymouth, Bristol és Coventry követeléseit, hogy új lakásokra van szükség, a lakosság azonban még ma is a romok között él. A megújított Anglia ezek miatt

gőbb előretöréseket, amelyeket mind visszavertünk. Időközben mindkét oldalon gyors ütemben folynak az előkészületek a küszöbön álló nagy összecsapásra. A belsevisták megerősítették támadó haderejüket a Dnyeszter alsó folyásánál. A lemergi térségben harcbevetett rohamcsapatokat is újabb egységekkel erősítették meg.

Kantonból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Egy csungkingi jelentés szerint a japán csapatok behatoltak Miyang városba és most a városban utcai harcok folynak.

a kiáltó bajok miatt ma sokkal távolabbi ábrándkép, mint valaha. Találó kifejezést adott ezeknek a panasznak egy liberális képviselő, amikor kijelentette, hogy a jelenlegi helyzet azt jelenti, hogy mindaz az áldozat, amit te, én és mi hozunk és amit még sokan fognak hozni: kárbavezett. De ez a képviselő egyike azoknak a keveseknek, akik ma még szólni merészelnek. Az angol nép azonban már nem sokáig enged magára erőszakolni egy olyan rendszert, amelyben minden egyes alsóházi képviselőnek idomító fuvalájára kell táncolni, nem szabad kritikát nyilvánítani és minden egyes alsóházi képviselőnek úgy kell szavazni, ahogyan parancsolják.

Elborul az ég Budapest fölött

Ismét hősiesen megállotta helyét a főváros

A Nemzeti Újság írja: A felhőtlen kék égről ragyogó napsütés köszöntött a városra. Megindult a mindennapi élet gépezete, az utcák reggeli forgalma percrel-percre élénkibb lett. Tíz óra... Zeüfolt villamosok csilingelnek a körúton... kezdődik a Belpáros utcán a vásárlók szines felvonulása... mosolygó hegyek suhannak be a boltok ajtóin... mindenütt fény, derű, mosolygás...

Tíz óra... itt-ott a nyitott ablakokból harsog a rádió: „Kedves hallgatóink híreket mondunk. A gongütés tíz órát jelent. Ebben a pillanatban kie kattanás és váratlanul mély férfihang jelenti, hogy az adást bizonytalan időre megszakítják. A napfény elborul, az areok elötétednek, egy mama lekiált a második emeleti ablakból az utcára:

— Pistike, gyere vissza! Légo van! A rádióban gyorsan, egymás után riessztek a déli körzeteket, majd a Dunántúli északi része következik... aztán légiveszély Földvár... légtalmon vizsgáló Győr!... majd Budapest kerül sorra. Már szólnak a szirénák, de a riesszójel felkészülten találja a fővárost. A légtalmai szervek, gyárak, üzemek és hivatalok minden pillanatban várták a jelet s ennek köszönhető, hogy a város lakossága percek alatt kiürítette a munkahelyeket, a lakásokat és mindenki az óvóhelyre vonult.

Tizenegy óra... A város körül működésbe lép a légvédelem és fergeteges ágyúzás kezdődik. A magasban egyre

erősödik a repülőgépzúgás. Azonnal megállapíthatjuk, hogy nagy kötelék repült a főváros fölé. A tízezer méter magasságban járó gépek zúgása úgy lehallatszott az utcára, mintha körülöttünk cikáztak volna motorkerékpáron.

A tüzéségg hatáson dolgozik.

A felhőtlen égen egymás után gyúltak ki a gránátzúgások. Száz és száz gránát ostromolta az ellenséges négymotoros repülőgépeket. A tiszta látási viszonyok lehetővé tették, hogy gyakran szabad szemmel is látni lehetett a vonuló hullámokat. Hetesével, mint úszó légi szörnyek, zárt kötelékben, lomhán vonultak el a város fölött, hogy a déli kerületekben aztán kioldják bombáikat.

A peeti háztetőkön, mint a jégeső kopogott a sok gránátzúgás... Délről egyre magasabban tört a magasba két fekete füstoszlop. Az ellenséges gépek gyújtóbombái elvégezték feladatukat. A füstfelhő mindjobban szétterült és a légitámadás harmincadik percében, mint valami tájfun, elötéttette a mennyboltot. Sűrű felhőhegy vonult a nap elé és fekete árnyék terült a városra. A hozzáértők jól látták, hogy hatalmas tüzevész olajfűstje vonul észak felé, mások azt hitték, hogy nyári zápor esőfelhője takarja el az eget.

A légtalmai parancsnokságra hamarosan megérkeztek az első hírek. A négyszáz gépből álló ellenséges légitámadás két hullámban támadt a fővárosra. Tervük az volt, hogy Pest előtt kettéválnak s így megtévesztik a fővárost védelmező vadászokat. Cselvetésük meg-hiusult, mert vadászaink azonnal felismerték szándékukat és idejében rájuk támadtak.

A két hullám kötelékei tömérdek géppelkkel azonban elérték céljukat és a főváros déli kerületei fölött kioldották bombaterhüket. Támadásuk ezuttal csak gyújtóbombákkal történt. A déli ipartelepekről hamarosan tűzjelentés érke-

A nagyváradi munkapiac helyzete

Egyenlő arányban keresnek és kapnak foglalkozást a munkások

A nagyváradi m. kir. állami Munkaközvetítő Hivatal (Szilágyi Dezső u. 28. Telefon 25—76) az 1944. évi június hó 14-én kelt kimutatása szerint az elmúlt héten elhelyezett: 64 egyént.

Jelenleg foglalkozást kaphatnak:

1 kovács, 3 szobafestő, 1 cipész, 3 férfiszabó, 1 bádogos, 2 borbély, 3 kereskedő, 5 lakatos, 1 autófűnyező, 1 felsőrészkeszítő, 6 ács, 4 tisztviselő, 1 tisztviselő, 1 gyermeklány, 36 napszámos, 4 gyárimunkás, 1 gyárimunkás, 3 mindenés-főző, 16 mindenés, 4 bejárónő, 2 szakácsnő, 1 lakatos, 1 éjjeliőr (hadigondozott). Összesen: 92 egyén és 2 egyén (hadigondozott).

Foglalkozást keresnek:

3 asztalos, 3 ezabó, 1 hentes, 12 kereskedő, 1 kovács, 6 tisztviselő, 7 tisztviselő, 3 szövőnő, 1 ápolónő, 6 bejárónő, 10 mindenés, 2 mindenés főző, 6 szolgáló-kifutó, 1 szövő, 31 kereskedelmi alkalmazott (nő). Összesen: 93 egyén.

Betöltendő tanonchelyek:

1 bádogos, 5 cipész. Összesen: 6 egyén.

Elhelyezést kereső tanonc:

1 villanyszerelő.

zett. Egy olajtelep gyűlt eleének lángra és ennek a fűstje borította árnyékba a fővárost. A Sorokvár felé vezető úti déli környéke bombaszönyegét kapott s az első jelentések szerint ismét súlyos kár keletkezett a munkás lakótelepekben.

Peetszenterecsébet és a főváros között megezakadt a villamos összeköttetés. Két járat útvonalra használhatatlanná vált. A déli ipartelepekkel ugyancsak megezakadt az összeköttetés. Egy vegyészeti gyár és egy szövőgyár ugyan csak sok bombát kapott. A sertés- és marhavágóhid, a szabadkifutó, a Kvaszai zeilip számos bombát kapott. Fővárosi mentők érkeztek több kocsival az egyik váártelepre, ahol beomlott az óvóhely. Egy nagy koksztelep tüzelőhegyeit is feldúlták a bombák. A főváros egyik vasúti rendezőtelepe ugyan csak kárt szenvedett. A légitámadás negyvenötödik percében érkezett jelentés egy gumigyári tüzéről. Albertfalva körüli a bombák felszaggatták a HÉV síneit és a forgalom megbénult.

A déli ipartelepek nagy bombakárt miatt a fővárosi tüzoltók és mentők megerősített őrségekkel vonultak ki, hogy segítséget nyújtsanak.

Kispest városa is kapott bombatűzést. A Bercsényi- és a Hunyadi utcában több bombakár keletkezett. Fel nem robbant bombát jelentettek Budafokról a Páva-utca 22. számú házból.

A főváros elleni légitámadás egy órahosszat tartott, de a város belterülete alig szenvedett kárt. Csupán Buda néhány helyéről érkezett jelentés épület-tüzlől.

Az ellenséges repülőátadás ezuttal gyűjtogató jellegű volt. A fővárosra igen sok etanollemez is hullott, amelylyel a rádióközvetítést igyekeztek megzavarni. Vidékről érkezett jelentések szerint Kecskemét és Ujzöny volt az ellenséges gépek célpontja. H. Gy.

Rádióműsort akar?

Vegyen

Rádióéletet, Délibábot

Kapható a MAGYAR LAPOK arusainál

Dr Gyapay László emlékiratban kéri a zsidó kérdéssel kapcsolatos nehézségek sürgős orvoslását

Javaslat külön nagyváradai kormánybiztosi kirendeltség létesítésére

Dr Gyapay László helyettes polgármester a zsidó kérdéssel Nagyváradon felmerült nehézségek orvoslására a zsidó ügyek kezelésére kirendelt kormánybiztoshoz, valamint vitéz Imrédy Béla m. kir. gazdasági miniszterhez emlékiratot küldött. Közérdekű tartalma miatt teljes egészében ismertetjük a nagyfontosságú emlékiratot. (Szerk.)

M. Kir. Kormánybiztos Ur!

A nagyváradai zsidók gettóba telepítése 1944. május 3-án történt meg. Tekintettel arra, hogy az ország városai közül a legelső volt Nagyvárad a kérdés megoldásában, továbbá, hogy ez a város volt az, ahol Budapestet leszámítva, a zsidók a legnagyobb gazdasági hatalommal és vagyonnal rendelkeztek, az elkövetett olyan különleges feladatokat és olyan nagy jelentőségű problémákat vetett fel, amelyek megoldása szükségessé tette, hogy ezt a kérdést széleskörű érdekeltségen tárgyaljam le s annak eredményét részletesen tájékoztassam Kormánybiztos Ur elől.

A konkrét problémák felsorolása előtt hangsúlyozni kívánom, hogy a gyors és eredményes intézkedéshez a keresztény társadalom minden rétegének fontos érdeke fűződik s ezért célszerű volna, ha a helyi viszonyok ismeretével rendelkező kirendeltség felállítását határozná el Kormánybiztos Ur, amely kirendeltség gyorsan, célszerűen, a kincstár és a keresztény magánkézre kerülő ingatlanok igazságos érdekeinek egyensúlyát szem előtt tartva, a sokféle és éppen ezért előre nem látható kérdések ügyében.

Hangsúlyozom, hogy Nagyvárad a zsidó kérdésben egészen egyedülálló helyzetben van s az itt levő zsidó ingatlan, ipari és tőkebiztosítási célú vagyont, a zsidó személyekkel kötött olyan magánjogi viszonyok, amelyek a keresztények egész vagyoni létét érintik, olyan tömegben jelennek meg az ilyen ügyekkel foglalkozó hatóságok előtt, hogy minden körülmények között indokolt a gyors és nagyvonalú elintézés Kormánybiztos Ur részéről külön nagyváradai kormánybiztosi kirendeltséggel biztosítani.

Ennek igazolásul szolgál a problémák rövid felsorolása, melyek eddig a következők:

Nehézségek a leltározásnál

A m. kir. pénzügyigazgatóság véleményem szerint ezzel a munkával belátható időn belül nem tud elkészülni. Ez a megállapítás a következő számadatokban nyugszik: Leltározandó kb. 4700 zsidó lakás kb. 15.000 szobával, 4000-nél több konyhával és éléskamrával. Mintegy 600 kereskedés és 500 ipari műhely és üzem.

Ez a munka mint fizikai tevékenység is óriási, de véleményem szerint azonfelül a munkának bizonyos értékecséslési jellegét is kell adni. Például nem lehet egy festményt egy arckép gyanánt számbavenni, ha az műértékkel is bír, stb.

Az ipari és kereskedelmi alkalmazottak helyzete

2. Megoldandók azok a kérdések, amelyek a zsidó munkaadók kikapcsolásából származnak.

a) Az ipari munkások önhibájukon kívül maradtak munkahely nélkül, tehát a törvényes felmondási időre járó bér a zsidó vagyon terhére részükre kiutalandó

volna, annyival is inkább, mert a 23.200—1944. lp. M. sz. rendelet csak május 13-án jelent meg, Nagyváradra 1944. május 16-án reggel érkezett meg s így effektíve csak a vállalati vezetők személyeinek kiválasztása után a felmondási időnek valószínű munkanélküliségben történt eltöltése után nyílt lehetőség a munkásságuk újabb elhelyezkedésére.

b) A kereskedelmi alkalmazottak helyzetében az 50.500—1944. KKM sz. rendelet hozott változást. Ezek a május havi bérüket nem kapták meg.

c) Mind az ipari, mind a kereskedelmi alkalmazottak esetében 1944. évre a fizetés szabadságtól, ha nem történik ebben az ügyben intézkedés.

d) A kereskedelmi alkalmazottakat a fennálló rendelkezések szerint végkielégítés is megilleti, tehát az esetleges keresztény üzletben való elhelyezkedés számukra jóvátehető károsodást jelent, ha méltányos és jogos igényük a zsidó vagyontól nem nyernek kielégítést.

e) Egészen furcsa, azonnal orvoslandó helyzetben vannak a hadbavonult kereskedelmi alkalmazottak családjai, akiknek munkaadójuk zsidó volt. Ugyanis a kereskedelmi alkalmazott családja nem kap hadisegélyt, hanem a munkaadó fizet tartási hozzájárulást részére, illetve fizetne ha volna munkaadója. Tehát az a helyzet hogy a gettóba került zsidó katonák alkalmazottjainak családja május 3. óta sem a hatóságoktól, sem munkaadójától nem kap semmit.

Nem vitás, hogy a kormányzat célja nem ez volt. A zsidó kérdés megoldása a magyar munkásnak nem a keservesen kiharcolt fizetéses szabadság, a kihasználó zsidó kapitalista rendszer szegényét jelentő 2 heti felmondás által nyújtott parányi biztonság elvesztését kellett hogy hozza, hanem több gondoskodást, több biztonságot, emberibb sorsot.

Ezeket az égető munkás sérelmeket a m. kir. Iparügyi Miniszter Ur elé tártam még május közepén s a felterjesztést Szabó János orsz. képviselő személyesen vitte fel s kapott ígéretet annak gyors elintézésére.

Ennek ellenére a mai napig sem történt semmi.

Hogy ez a kérdés, a belső front szempontjából mit jelent, azt a felterjeszté-

A kiskereskedők érdekében

Ezzel kapcsolatban néhány szempontot kívánok rámutatni.

a) A kiskereskedők száma Nagyváradon nem tulzott a zsidók kiesése után, megtartásuk indokolt és nem köthető ilyen magas vagyoni cenzushoz.

b) Legalább 80 piaci textilkereskedő közül mintegy 50 olyan van, amelyeknek 6—8000 P az összes tőkéje. A családok sok esetben katonák és a feleség árul a barakban. Ha ez nem kap árut, feléli a kis család az egész tőkéjét s a hadbavonult esetleg rokkantam hazatérő katonák, a kis biztos kenyér helyett pénz nélkül, üzlet nélkül találja hozzátartozóit, nem is szólva arról, hogy az a család, amelyik eddig megélt a szerény üzletből és adózott belőle, ezután segélyt fog kérni.

A zsidó textilesek kikapcsolása a létszámot amugyis csökkenti, meg kell tehát kegyelmezni a kis magyar existenciáknak.

semben kifejtettem.

f) Sürgős volna a munkabérek rendezése is.

A zsidó üzemek egy részét vállalati vezetővel üzembe helyeztem, azonban a munkások ma csak a rögzített munkabért kapják, míg a zsidó fondorlatos számításból és a fekete értékesítés hasznából ténylegesen ennél sokkal többet fizetett, tehát a munkás ma kevesebbet keres, mint a zsidó-vezetés alatt. A munkabér némi emelése elűntetné ezt a differenciát.

3. Az üzembe helyezett vállalatok nagy nehézségekkel küzdenek. Különösen a szállítási zavarok miatt. A nyersanyag-szállítás majdnem teljesen leállt, de szünetel a készáru elszállíthatása is, aminek az a következménye, hogy felszaporodik a készáru, minden forgótöke készáruba rögzítődik s meg kell állni a termelésnek, amihez egyébként nyersanyag is alig érkezik.

Átmenetelig segítene az utóbbi bajon a meg nem nyitott zsidó üzemeknél zárolt anyagkészlet átadása a működő üzemeknek.

4. Ugyanez a helyzet a kereskedelemben is. A keresztény üzletek forgalmának a zsidó üzletek kikapcsolásával emelkedni kellene, ha volna áru. Sürgősen gondoskodni kellene a zsidóknál felhalmozott áruk szétosztásáról, amit a lezárt és nem gondozott árukat fenyegető veszedelem (molykár, avasodás stb.) is indokol.

5. Vállalati vezetővel működő üzemeknél általános baj a minimális forgótöke hiánya. A zsidók az utolsó időkben minden mobilizálható tőkét kivontak az üzemből, előlegeket szedtek fel áru szállításokra stb.

Nem nagy összegekről van itt szó, sokszor csak két heti munkásfizetésről, ami megoldhatatlan probléma a jószándéku derék magyar vállalati vezetők előtt.

Milliárdok kerültek széfekből a közönség, a kincstár rendelkezésére; érdemes volna az ipari termelésre áldozni belőle egy kis töredéket.

6. Nagyváradon jelentős tömegű kis keresztény kereskedő önállósult a textil szakmában, akik végre megszabadultak a zsidók rejtett áruforrásaiból származó gyilkos nyomástól. Amint értesültem most ezek 25.000 P készpénztöke nélkül az akciós elosztásban részt nem vehetnek.

7. A keresztény kisiparosság szempontjából is vannak gyorsan megteendő intézkedések.

Legelső a zsidók által eszközölt megrendelések ügye. Sok esetben a zsidó árut rendelt, amibe a kis magyar iparos minden forgótökéjét befektette. Az áru elkészült és ma nincs aki átvegye. Sem pénz nincs, sem vevője, aki átvénné a randelt holmit.

Megítélésem szerint a jóhiszeműleg elkészített munkákat a zsidó vagyon terhére át kell venni, mert egy-egy ilyen tétel, egy-egy iparos család egész életét, munkalehetőségét teszi tönkre.

8. A szállítóeszközökben a hiány napról-napra súlyosabb. Nemcsak a vasuti, de a helyi szállítási is megnehezült. Autó nincs, a lovak hadiszolgálatra vannak igénybevéve. Célszerű volna a zsidóktól lefoglalt kerékpárokat keresztény iparo-

Mielőtt

ruhát festet tisztítat,
keresse fel

TÓTH kelmofestő—vogytisztító

Gillányi-ut 5. Telefon: 39-43.

Telefon hívásra házhoz megyünk

soknak és kereskedőknek áruszállítás céljára juttatni, térítés ellenében.

9. Gondoskodni kellene a zsidó iparosoknál és kereskedőknel javítás és megőrzés céljából maradt holmik kiadásáról is.

Itt Nagyváradon ez a kérdés nem volt már megoldható annak a kereskedelem és közlekedésügyi miniszteri rendeletnek alapján, ami félig lehuzott redőnyök mellett biztosította a kifizetett, vagy degen áruk kiadását, minthogy a rendelet kiadásakor már a zsidók a legszigorúbban el voltak zárva a város keresztény lakosságától.

Ennek a kérdésnek a megoldása azért fontos, mert a lezárt zsidó üzemekben van a keresztény munkások munkakönyve, iratai stb. ami az újbóli elhelyezkedéshez nélkülözhetetlen.

Kormánybiztos Ur!

Mindezek a kérdések csak a legégetőbbek, azok, amelyek magyar kisemberek számára jelentenek hátrányt. Ezenfelül van a zsidó vagyon, mint nemzeti vagyon sokféle problémája.

Nagyvárad gazdasági, ipari élete át volt szöve zsidó érdekeltséggel. Jogviszonyok vannak, amelyek meggyőződésem szerint országos viszonylatban is egyedülálló és amelyeknek gyors, egyszerű megoldása csak itt biztosítható, ezért tisztelettel kérem, hogy a zsidó vagyoni kérdések megoldásához kormánybiztosi kirendeltséget méltóztassék Nagyváradon felállítani.

Egyben tisztelettel bejelentem, hogy ezen feliratomat egyidejűleg dr. vitéz Imrédy Béla m. kir. gazdasági miniszter urhoz is felterjesztettem, kérve hathatós támogatását.

Nagyvárad, 1944. évi június hó 14-én.

Dr. GYAPAY LÁSZLÓ, s. k.
h. polgármester.

Megkezdődött Nagyváradon is a nők honvédelmi munkára való kiválasztása

Büntetés terhe alatt kell a behívottaknak jelentkezniük

Nagyvárad thj. város polgármestere 5958—1944. szám alatt a következő felhívást adta ki:

A m. kir. Honvédelmi Miniszter Ur 179.200—Eln. 46—1944. számú rendelete alapján a nőknek honvédelmi munkára kiválasztását végző „Kiválogató Bizottság” működését a Rákóczi-ut 13. szám alatti Széchenyi épületben (I. em.) megkezdte.

Felhívom a Bizottság elé idézett nőket, hogy saját érdekében az idézésnek pontosan tegyenek eleget, az idéző lapon feltüntetett okmányokat pedig hiány nélkül hozzák magukkal, mert a késedelmezők vagy mulasztók a 330.000—1941. BM. számú rendelet III. fejezetének 39. o.—a értelmében 200 P pénzbüntetésben részesülnek, súlyosabb esetben pedig rendőrségi felügyelet alá fognak helyezni.

Kávéházakban és vendéglőkben keressék a Magyar Lapok-at

Hadosztályparancsnokkal az előretolt figyelőállásban

Meredek és lankás hegyóriások között húzódik a nagyváradi hadosztály körlete. Sötétzöld fenyőerdőkkel borított kupalaku hegyek, lomblevelű erdőkkel fedett enyhén ereszkedő hegyoldalak változtatják egymást. A végtelen orosz síkság itt ölelkezik össze a Kárpátokkal s az ellaposodó völgyekben már magas gabonát leng az orosz puszták felé szálló szél. Két nap óta szemerklő eső áztatja a bevágások és erdők között kanyargó utakat. Harekocsik, szekerek, lovak és emberek tömege dagasztja feneketlen sártengerre a felázott agyagot. Feszülnek az inak, recseg, ropog minden. Hiába a nagy erőlködés, nem jutunk tovább. Tanácstalanul állunk meg az oldalkocsis motorkerékpár mellett, törölgetve izzadt homlokunkat. De a szikozódás nem tart sokáig. Botond-kocsi közeledik, megáll, jelentkezik, rajta a hadosztályparancsnok ur és már megyünk is tovább vele a tűzérési tüzelőállásokba és az előretolt figyelőállásokba. Minden rosszban van valami jó, az elakadásnak köszönhetjük ezt a megtisztelést.

Nemcsak a kocsivezető vizsgálják teljesen ezen az úton, hanem a magyar ipar is. A dagadó, vendégmarasztaló sárban, a meredek kapaszkodókon, sőt egy lecsúszott útszakasznál az út mellett húzódó patak medrében akadályt nem ismerve tör előre a Botond, elismerést, megbecsülést szerezve a magyar mérnöknek, munkásnak, iparnak.

A hegyek között perccenként változik a kép, bár a vígasztalanul zuhogó eső zavarja a kilátást. Az út mellett felállított légvédelmi tűzterek útjeit „vadásztrófeák” díszítik. A lelőtt gépek roncsaiból valóságos kiállítás sorakozik fel. Mellette hatalmas táblák a felírás: „Pusztid!”

Tüzelőálláshoz érünk. Harmincnyolc méterről is csak akkor veszünk észre a földi és légi megfigyelés ellen álcázott lövegeket, amikor pontosan rájuk mutatnak. Ez a tökéletes álcázás már nem mesterségheli része a katonaságnak, művészet ez, melyet a folytonos gyakorlat és a legutóbbi háborús évek tapasztalatai fejlesztettek a tökély legmagasabb fokára.

Az ellenség által belátott útszakasz előtt megállunk és gyalog folytatjuk utunkat. Meredek hegyen, eszós, agyagos talajon kapaszkodunk fel. Katonák földerdőket építenek. Píllanatra abbahagyják a munkát, feszeseen tisztelegnek, aztán tovább dolgoznak. Senki nem lepődik meg, hozzá szoktak itt már a piros sávós nadrághoz.

Bent a figyelőállásban fiatal százados jelentkezik. Szeme ragyog az örömtől, amikor hozzáfog a helyzet és feladata ismertetéséhez. Először térképen mutatja meg a legfontosabbat, a saját vonalát, aztán távcsővéghoz nyúl és a térképen felvázolt vonalat megmutatja a terepen. Előtte kis deszkaplapon fekszik a tűzvázlat. De az ellenségről is van mondanivalója. Az előtünk lévő faluban a templomtól balra az ötödik ház omladozó falai közé a bolsevisták dél előtt egy harekocsit ástak be erődísz-

Kávészakban és vendéglőkben kérje
"MAGYAR LAPOK"-at.

rüen. Jó szem kell hozzá, hogy távcsővel megtaláljuk a páncélos kiálló csövét. A falu keleti szegélyén az utkereszteződésnél már két nap óta utortorlaszt építettek, ma délben befejezték a munkát. A község mögötti sötét erdő tulsó szegélyén a hajnali órákban valószínű sztalinorgonát vittek állásba. A mieink pontosan bemérték, ha éjjel megszólal, néhány lövéssel elhallgattatják. Csodálkozik majd a muzsika hogyan találunk rá éjjel olyan gyorsan — mondja mosolygva a százados. Meleg kézzel a jutalom, ezért a mindenre kiterjedő lelkiismeretes munkáért.

Lefelé vonalvizsgáló járőrrel találkozzunk. Az őrzető parancsnok feleszes tisztelgés után jelentkezik. Röviden, katonásan válaszol a feltett kérdésekre.

A vonalnak nincs semmi baja. Naponta kétszer vizsgálják s ha a szél lesodorta a vezetékét a földre, újra

felakasztjuk, hogy csökkentjük a lehallgatás veszélyét. Különböző fedőneveket és rejtjeleket használunk, de az óvatosság sose árt.

Lent a völgyben a hatalmas fenyőerdő tövében, ahol az ellenség nem láthatja a füstöt, honvédek nyílt lámpon melegítik a vacsorát. A hadosztályparancsnok úr elbeszélget ezekkel a bihari fiukkal. Kanalat kér, megköstolja a vacsorát. Őten is nyújtják a kanalat, tenyerükkel törölgetve. Kiderült, hogy nem is melegítik a vacsorát, meleg volt az ugyis, csak ép a sajtostészát „piritosan” szeretik. Ezt a fényűzést most megengedhetik maguknak.

Jó étvágyat kívánunk a piritott sajtostészához, aztán megindulunk az akadályt nem ismerő Botonddal szállásunk felé.

KISS JÁNOS, hadnagy,
haditudósító.

A kommunisták a Vatikán ellen

„Ahol csak van vatikáni közösség, árnyék mutatkozik” — jegyzi meg az irkommunista Sean O'Casey abban a hosszabb, a Vatikán ellen irányuló külön cikkben, amelyet a kommunista „Daily Worker” lapban jelentett meg. Kifejti ebben, hogy Moszkvában állandóan hangoztatják: ez az „árnyék”, ahol csak teheti, odakuszik és magával viszi mindenfelé az ellenkezés jeges lehelletét minden munkásmozgalmal szemben. A Vatikán nem tűr semmiféle „haladás”-t, az általa befolyásolt angol hírlapok és folyóiratok fáradhatatlanul dolgoznak azon, hogy „a föltörékvő nép” minden véleménymegnyilvánulását elnyomják. Ez nemcsak a tisztán lelki ügyekben van így, hanem az irodalom és a politika területén is. Minden bíbornok, püspök vagy lelkipásztor azt képzei, hogy ő a végső bíró.

Mindjárt a háború kitörése után megkezdte a Vatikán azt a munkát, hogy Európát az egyházi Róma körzetévé te-

gye. Ez a fejlődése Salazzaral kezdődött, tovább vezették Francon és Pétainen keresztül, míg de Valera Eirében tartja lángban Róma tüzét. Vannak vezető katolikus egyházfejedelmek Angliában, akik örömmel üdvözölték, amikor a németek Franciaországban végleg felszámolták a szabaddóművészetet és magánmegnyilatkozásokban a Franciaország fölött aratott német győzelmet za emberiség számára nagy áldásnak hirdették.

Evvél kéz-kezet fogva halad az állandó harc Szovjet-Oroszország ellen. Elkeseredett gyűlölet és óriási félelem tölti el őket vele szemben és sajtóorgnumaik nem mulasztották el, hogy napról-napra bizalmatlanságot keltsenek fel a Szovjetunió és az angol-amerikaiak között. Nem ismerték el, hogy a Szovjet és angol-amerikaiakat ebben a háborúban ismét talpra segítette, hanem örülnének, ha Szovjet-Oroszországot végleg megsemmisítenék. (KKK)

Mit csinál a szalmaözvegy a mollyal?

A szalmaözvegy fogalom már nem a régi. Ma az ismert okokból igen sok férfi „szükség-szalmaözvegy”, mert családi okokból, vagy a gyermekek miatti élettársa nem nyaralásra ment, hanem biztosabb helyre. Már most a mai „szalmaözvegynek” a szokottnál is újabb feladatai támadtak és ezeknél felmerül az a régi megállapítás: az igazi férfi mindig tud magán segíteni. Az a terület, ahol a férfi nem tud eléggé helyt állni, a molyok ellen való vadászat. A dolog ugyanis úgy áll, hogy nem elég a szobákban ideoda röpködő molyokat elpusztítani, ami különben is ritkán sikerül, mert az ember összecsapja a kezét és a moly nyugodtan továbbrepül. A dolog tudniillik úgy áll, hogy az a moly, amelyik ezt a műrepülést végzi, himnemű. Tovább nem szaporodik. Közben a nőstény nyugodtan rejtj petéit a különféle ruhaneműkbe, szekrények és egyéb óvóhelyek rejtkehelyébe.

Tehát velük szemben egyetlen óvatosság az, hogy mindenképp a ruhadarabokat férfiak és nők egyaránt az eltevés előtt jól szellőztessék ki és amennyire lehetséges, keféljék is le. Ez különösen a ruhadarabok olyan részére áll, amelyek iz-zadási felületűek.

D ez nem elegendő. Minél többször kell a ruhaneműket a zárt helyről kivenni, jól kiszellőztetni és a lehetőség szerint ki is rázni. Ennek is megvan a maga magyarázata. A moly azok közé az állatok közé tartozik, amelyek nagyon szeretik a nyugalmat és mihelyst ebből kizavarják őket, nyugodtabb tájakra igyekeznek.

A nő-molyoknak ez a magatartása, amely nem egészen egyezik meg az emberi nem szebbik felének nyugtalansági vágyával, alkalmat ad a szalmaözvegynek is arra, hogy az eltett ruhák biztonságát a lehetőség szerint megővje. Meg a molyok ellen is. (KKK)

Változás a vasjegy elosztásában

A mezőgazdasági kamarák többször hangoztatták már a gazdáknak azt a kívánságát, hogy a gazdák közvetlenül kapják kézhez a vasjegyeket. Az ipari anyag-hivatal most értesítette a kamarákat, hogy a jövőben a keréksínvas- és patkóvasjegyeket nem az ipartestületek, hanem a vaselosztó bizottságok kapják szétosztás céljából.

A gazda a jegyet a munkát végző kovácsiparosnak adja át, aki azt ipari ellenőrzőbéllyel érvényesíti. Az anyaghivatal által megküldött ipari ellenőrzőbéllyeket az ipartestületek osztják szét a kovácsiparosok között. Ezt a jegyet csak az iparos válthatja be a vaskereskedőnél.

A szegődményes iparosokat foglalkoztató gazdaságok a keréksínvas- és patkóvasjegyeket továbbra is a mezőgazdasági kamarákból, de már az ipari ellenőrzőbéllyel ellátva kapják meg s közvetlenül beválthatják a vaskereskedésekben.

Az új rendszer lehetővé teszi, hogy a kamarák a különböző jegyeket a gazdaságok szükségleteinek megfelelően átcserelethessék. A keréksínvasjegyet patkóvasjegyre, vagy rudacéljegyre 1:1 súlyarányban, a keréksínvasjegyet huzaljegyre, vagy szegjegyre 1/2 súlyarányban, a huzaljegyet szegjegyre 1:1 súlyarányban lehet átcserelelni. A szekértengelyellátás megjavítása érdekében a vaskereskedők 5 drb ipari ellenőrzőbéllyel ellátott keréksínvasjegyre közvetlenül a jegyek előzetes átcserelelése nélkül is kiszolgáltathatnak szekértengelyt. Ez esetben a kereskedő még 5 kg súlyú, a szekér készítéséhez szükséges rudvasat is köteles kiadni.

Biztosítják a mezőgazdasági gépek kenőolaját

A csépléshez, valamint a bércséséléshez, ugyancsak szántáshoz, tehát kizárólag a mezőgazdasági célra használt kenőolajok, úgymint gépolaj, motorolaj, traktorolaj és hengerolaj beszerzését a m. kir. Ipari Anyaghivatal megkönnyítette. Az összes ásványolaj lerakatok kezelőinek és az összes ásványolaj kereskedőknek engedélyt adott, hogy külön engedély nélkül kenőolajból esetenként legfeljebb 30 kg-ot, hengerolajból esetenként legfeljebb 30 kg-ot kiszolgáltathatnak az olyan fogyasztóknak is, akik eddig tőlük rendszeresen nem vásároltak, ha a szóbanforgó olajat kizárólag mezőgazdasági célra használják.

A vásárlás alkalmával a vevő nyilatkozatot köteles adni, amely szerint büntetőjogi felelősségének tudatában kijelenti, hogy a megvásárolt mennyiség a vásárlás napján meglévő és szabad rendelkezése alatt álló mennyiséggel együtt nem haladja meg azt a mennyiséget, amelyre neki az illető hónapban valóban szüksége van. Ezenkívül a vevő a nyilatkozat hatálapján a közösi előjárósággal, a cséplési vagy gazdasági felügyelővel igazoltatja, hogy cséplőgéppel, traktorral rendelkezik és cséplési, vagy szántási munkát végez. Ha a vevőnek nem egy, hanem több gépe van és több gépet is használ, ennek igazolása után részére esetenként és gépenként a fenti mennyiség többszöröse is kiszolgáltatható. E rendelkezés érvénye szeptember 30-ig terjed.

Hirdessen a Magyar Lapokban

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZÉKESVÁRI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.
 ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adnak vissza

Dr. Szász Lajos miniszter rádióelőadása. A MTI jelenti: Dr. Szász Lajos m. kir. iparügyi miniszter szerdán délután rádióelőadást tartott és részletesen ismertette a gyári munkaügyi előadók munkakörét és tevékenységét, valamint a választmányok felállításának célját. A gyári munkaügyi előadókrol és a választmányokról csütörtökön megjelenő rendelet intézkedik.

Minisztertanácsot tartott a kormány. A MTI jelenti: A kormány tagjai Sztójay Döme miniszterelnök elnöklésével szerdán reggel 9 órakor minisztertanácsot tartottak, amely időszere kormányzati kérdésekkel foglalkoztak. A minisztertanács délután 2 órakor ért véget.

Bárdossy Lászlónak ajánlják fel a szombathelyi kerület jelöltségét. Szombathelyről jelentik: (MTI) A város valamennyi pártjának képviselői értekezletükön elhatározták, hogy Vaelder Gyula elhivatással megüresedett Szombathely választókerület jelöltségét Bárdossy László ny. miniszterelnöknek, a város díszpolgárának ajánlják fel.

Visszaállították a rendes közigazgatási jogszabályokat a hadművelési területeken. A MTI jelenti: Az ország keleti részén — mint ismeretes — a hadművelési területre vonatkozó különleges közigazgatási jogszabályok vannak hatályban, amelyek az érintett városok, községek testületi szerveinek működését szüneteltetik. Az eltelt idők tapasztalatai azt mutatják, hogy a törvényhatósági bizottságos, kisgyűlések és képviselőtestületek működésének korlátozása nem indokolt, éppen ezért ma kormányrendelet jelent meg, amely visszaállítja a rendes állapotot.

Nyugdíjazták Nagykanizsa polgármesterét. Nagykanizsáról jelentik: (MTI) A város rendkívüli gyűlése foglalkozott Kratky István polgármester nyugdíjazása ügyével. Több felszólalás után határozatban kimondták, hogy a polgármestert 38 évi szolgálat betudásával nyugdíjazták.

TUZIFA BESZERZÉS CELJÁBÓL ismételtén kérjük a nagyváradai Hangya tagjait, hogy az 1944. évre szóló falegyűléssel jelentkezzenek a Népszövetségi Hitelszövetkezethez Nagy Sándor-utca 5. sz. alatt. Későbbben jelentkezéket nem bízósíthatjuk. A piculás tagjai részletre is kaphatnak.

Jelentkezzenek a hadköteles román állampolgárok. A budapesti román követség katonai attasé-irodájának közleménye: A román követség katonai attasé-irodái tudomására hozza, hogy a mai naptól kezdve megszűnik minden további tanulmány vagy betegség halasztás a Magyarországon tartózkodó hadköteles román állampolgár részére, akik az 1913-1945. évfolyamhoz tartoznak. Az érdekelteket személyek kötelesek jelentkezni az illetékes román hadkiegészítő parancsnokságnál legkésőbb 1944. június 15-ig. Semmi néven nevezendő kivételzésnek nincs helye.

Nyolc és félmillió pengő folyt be eddig a bombakárosultaknak. A MTI jelenti: A magyar társadalom egy része már leróta adóját a bombakárosultakkal szemben. Eddig 8 és félmillió pengő és jelentős mennyiségű élelmiszer és ruhanemű folyt be a célra.

HATHATÓS INTÉZKEDÉSEK A BIVALYVÉSZ ELLEN. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A földművelésügyi miniszter a hivatalos lap csütörtöki számában megjelenő rendeletével, a bivalyvesz elfojtására vonatkozó rendelkezéseket az Erdélyben szerzett gyakorlati tapasztalatok alapján a betegség elleni védekezés eredményesebbé tétele érdekében szigorította. A rendelet értelmében az állatbirtokok a jövőben — minthogy a bivalyvesz iránt nemcsak bivalyok és sertések fogékonyak, hanem a szarvasmarhák, juhok és kecskék is — ezeknek megbetegedését is köteles azonnal jelenteni a községi előjárósnál, vagy városokban a polgármesternél.

Felhívom a Nyugdíjas Közalkalmazottak Segítő Egyesületének tagjait, akik tűzifa-szükségletüket az egyesület útján hajtják beszerezni, fa-lapjukkal jelentkezzenek Szilágyi Dezső-utca 5. sz. Katolikus Kör.

Az állami Dobó Katica polgári leányiskola igazgatójának felhívása. A szeptemberi határidőben magán- vagy felvételi vizsgálatokra a jelentkezési határidő június 20. Lehetőleg reggel 8 és 9 óra között jelenjenek meg a folyamodóknál és a befizetendő összeggel mindazok, akik — mint magántanulók — legutóbb 1943. december havában tettek vizsgálatot, továbbá azok, akik eddig magánvizsgálatot nem tettek; magánvizsgálatra jelentkezhetnek azok a túlkoros és felvételi vizsgálatot tett tanulók is, akik az 1943-44. tanítási évben tették a felvételi vizsgálatot. Felvételi vizsgálatot tehetnek azok a rendeskorú s a folyó tanítási évben a népiskola V-VIII. osztályát végzett tanulók is, akiknek az utolsó 2 évi bizonyítványában nincs elégséges érdemjegyük. Ismételtén felhívom azon rendes tanulóimat, akik a bombakárosultak javára indított gyűjtésre Gyermekevédő Liga tikketeket kaptak, hogy nagyon sürgősen számoljanak el igazgatót.

Heves légi harc volt a Balaton felett német-magyar vadászok és észak-amerikai bombázók között

Budapest az újabb terrortámadás után

Berlin. (MTI.): Az Interinf arról értesül, hogy szerdán délelőtt a Balaton északi csücske felett és Budapestről nyugatra német és magyar vadászok heves harcokat vívtak északamerikai bombázókkal, amelyek erős vadászóerővel mellett nyugati irányból repültek be a magyar légitérbe.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A „Magyarország” cikket közöl Budapest ellen szerdán délelőtt légitámadásról és közli, hogy a magyar főváros déli része volt a támadás fő célja. Innen még a délutáni órákban is hatalmas füstfellegek gomolyogtak. A fővárosból déli irányba kivezető útvonalon nem közlekedik a villamos s a gépkocsik is csak szigorú igazoltatás útján közlekedhetnek. Az úttesteken repeszdarabok tólonganak, az utcákon betört családi házak, elhullt állati tetemek. A Duna partján sűrű egymásutánban bombatölcsérek. Itt az utakat elzárták az időzített és fel nem robbant bombák miatt. A tüzek oltásán, romok eltakarításán levették, tüzoltók és munkaszolgálatosok dolgoznak. Azonnal megindult a villamosvezeték javítása.

Az egyik pestkörnyéki község sűrűn lakott munkásnegyede szőnyegbombát kapott. Mindenütt sűrű füst és porfelhő borítja az épülettörmelékeket. Szerencsére az emberek nagyrésze munkahelyén tartózkodott és ott légoltalmi helyeken találtak menedéket. A magyar főváros ismét hősiessé kiállotta az újabb angolszász terrortámadást.

A támadás után azonnal a budapesti kárhelyekre sietett vitéz Szurmay Lajos vezérőrnagy, a honvédelmi minisztérium légoltalmi csoportfőnöke, az országos légoltalmi parancsnok és a kárhelyeken rögtön intézkedett a már bevett légoltalmi alakulatoknak, tüzoltó, műszaki és egészségügyi mentőerőkkel való megerősítéséről. A mentési munkálatok a megfelelő erők részvételével folynak.

KORONA filmszínház

Csütörtökön utoljára: **Dr. JÖRN** A hatalmas sikerű svéd film
 Asszonyok, lányok legnagyobb kérdésének megoldása.
 Pénztől: **MINDENKI MÁST SZERET**

A háborús viszonyoknak megfelelően üli meg a honvédség a Kormányzó Ur születésnapját

A MTI jelenti: A Kormányzó Ur Ofelméltósága 76-ik születésnapját a honvédség a jelen háborús viszonyainak megfelelő keretek között üli meg. A lakhtanyákat és egyéb honvédségi épületeket napkelte-től napnyugtáig fellobogózzák. Az ünnepnapot megelőző este zenés takaróddal kezdődik és a reggeli ébresztő is zenével történik. A helyi viszonyoknak megfelelően ünneplik a vidéki helyőrségek is a Kormányzó Ur születésnapját.

Iparlestületi hírek

Felhívás a nagyváradai szobafestő, mázoló, fényező és címléste szakosztály összes tagjaihoz, hogy akik folyó havi kence és enyv mennyiséget át nem vették, folyó hó 17-én, szombaton 5-7 között feltétlenül váltsák ki, mert tovább nem áll módunkban fenntartani részükre elosztott anyagot és ugyanaznap a jelentkezők között fogjuk az át nem vett anyagokat szétosztani. Egyben felkérem mindazon tagjainkat, akik fát rendeltek Oláh és Hatvani cégnél, hogy falapjukkal jelentkezzenek a fa átvételére a telepen. Elnökség.

A vas- és fémpári szakosztály értesíti tagjait, hogy vas, szeg és drót utalványait folyó hó 16-tól kezdve 8 napon belül feltétlenül vegyék át, mert ellenkező esetben utalványaik érvényüket veszítik. Horganylemez utalványait 6 százalékos hulladéknyugta beszolgáltatása ellenében szakosztályi irodánkban átvehetik.

Német inváziós katonákat gyanítottak a gyászméletben. A „Daily Telegraph” jelenti Brightonból, hogy az ottani rendőrség „bizalmas értesülés” alapján körül-fogott és igazolásra szólított fel egy gyászméletet, mert azt hitték, hogy a ná-cik ilyen módon akarják elfoglalni a brit szigetet.

Vidékiek a nagyváradai bombakárosultakért. Nagyvárad, június 15. Vitéz Rajnay Károly főispán címere a következő adományok érkeztek vidékről a nagyváradai bombakárosultak felségélyezésére: Megyeri Gábor sarkadi cipőkereskedő 100 P, dr. Gerinczy Pál jászói prémontrei préposttól 3.000 P, gróf Pongrácz Vilmostól 5.000 P, a Hefaisztos cserep- és téglagyár pedig 10.000 darab tetőfedő cserepet ajánlott fel, ugyanakkor munkásai ingyen felajánlották magukat, hogy közreműködnek a megrongálódott tetőzetek kijavításánál.

Nagyvárad thj. város adóhivatala

ÁRVERESI HIRDETMEY

Alulírott városi végrehajtó közhírré teszem, hogy köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1935. évi P. M. rendelet 67-69. szakasza alapján az első árverést 1944. július 4-én, a másodikat 1944. július 12-én a városi közraktárban (Thaly K.-u. 2.) kintűzöm.

ÁRVERESI FELTÉTELEK

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csakis az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyedrészére erejéig tesznek vételi ajánlatot.
2. A második árverésen azonban az ingóságok becsértékre való tekintet nélkül a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
3. Az árverés megtartása, vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százalék.
4. A vételárat azonnal és készpénzben kell fizetni.

Nagyvárad, 1944. június 15.

MESTER MIHÁLY végrehajtó.

Nagyvárad thj. város adóhivatala

ÁRVERESI HIRDETMEY

Alulírott városi végrehajtó közhírré teszem, hogy köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1925. évi 600. P. M. rendelet 67-69. szakasza alapján az első árverést 1944. július 4. napján, a másodikat 1944. július 12-én a városi közraktárban (Thaly K.-u. 2.) kintűztem.

ÁRVERESI FELTÉTELEK:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyed része erejéig tesznek vételi ajánlatot.
2. A második árverésen azonban az ingóság becsértékre való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
3. Az árverés megtartása, vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százalék.
4. A vételárat azonnal és készpénzben kell fizetni.

Nagyvárad, 1944. június 15.

MESTER MIHÁLY, végrehajtó.

Átszervezik a cipőgyártást

A bőrgyártás és a cipőipar teljes átállítása, valamint a nyersanyagviszonyok szükségessé tették a lábbelgyártás újabb átszervezését. Az érdekeltségek közreműködésével több értekezletet tartottak, amelyeken foglalkoztak a cipőgyártás új tervezetével. Rövidesen életbe lép a bőrkormánybiztos intencióinak megfelelő új termelési rendszere, amely az eddiginél pontosabban összehangolja a nyersanyag helyzetét a honvédelem és a polgári lakosság tényleges szükségletével. Előreláthatóan fokozni fogják a bevált műtápu lábbelik gyártását és azoknak a típusoknak a termelését, amelyek kevés anyagot igényelnek.

Közügylési meghívó

A Nagyváradi Árpád Lovász Egyesület 1944. június hó 18-án délután 10 órakor a város háza dísztermében közgyűlést tart, melyre a lövészegyesület tagjait tisztelettel meghívjuk. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Ügyvezető elnök és titkári jelentés. 3. Pénztári jelentés. 4. Az 1944. évi költségeloirányzat előterjesztése. 5. Indítványok.

Amennyiben az 1944. június hó 18-ra összehívott közgyűlés a megjelent tagok elégtelen száma miatt határozatképtelen volna, a közgyűlést 1944. június hó 25-én délután 10 órakor tartjuk meg a város háza dísztermében. Ez a második közgyűlés a megjelent tagok számára való tekintet nélkül határozatképes lesz.

Nagyvárad, 1944. június hó 14-én.

Bajtársi üdvözléssel:

Dr Gyapay s. k. Altag G. Gyula s. k.
elnök. ügyv. elnök.

Bányay Sándor s. k.
titkár.

RÁDIÓ

Péntek, június 16.
Budapest I.

- 8.30 Országos Postászenekar.
- 9.40 Balettzene.
- 10.10 Mindenből egy keveset.
- 11.40 Csapodné Mócsy Márta dr orvosi előadása.
- 12.05 Guttentberg György szalonzenekara.
- 12.50 Folyamérők fuvószzenekara.
- 13.30 Honvédeink üzennek. — A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Operetttrészetek.
- 14.50 Délutáni muzsika.
- 15.30 Kovács Ödön tánczenekara játszik.
- 16.00 Közvetítés Marosvásárhely főteréről.
- 17.10 Milánói szimfonikusok.
- 17.20 Csányi László csevegése.
- 17.30 Magyar népmuzsika.
- 18.05 Munkásféltóra.
- 18.35 Solymossy Lajos zongorázik.
- 19.00 Sinka István verseiből előad Eszenyi Olga.
- 19.15 Zsiga Ernő cigányzenekara.
- 19.45 Bosnyák Zoltán dr előadása.
- 20.00 Ünnepi hangverseny Strauss Richard 80. születésnapján.
- 22.10 A rádiózenekar műsorából.
- 23.00 Azurkék égbolt alatt.

MAGYARERŐ

A világ eseményei képekben

Ara 40 fillér. Kapható a MAGYAR LAPOK árusainál

SZÍNHÁZ

Szerdán este elmaradt a Hadik huszárok előadása

Nagyvárad, június 15. A Szigligeti Színház tegnap nem tartott előadást. Az igazgatóság a népszerű Hadik huszárok című operettet tűzte műsorra, amely egyike az idei évad legszórakoztatóbb darabjainak, s mégis megtörtént a színház fennállása óta páratlan eset, hogy délután 5 óráig egyetlen jegyet sem adott el a pénztár. Kétségtelen, hogy ez a részvétlenség annak a rendkívüli izgalomnak tudható be, amelyen a város közönsége a szerda délelőtti légi riadó miatt átmelt,

noha az eddigi tapasztalatok azt igazolják, hogy a kora esti órák, amelyekben a színházi előadások lezajlanak, légi veszélytől mentesen telnek el. Az általános bizonytalanság azonban oly kedvezőtlenül befolyásolja a színház látogatottságát, hogy ezt az illetékes tényezőknek figyelembe kell venniük, ha majd döntenek arról, mekkora összeggel támogassa a város ezt a nagy hivatást betöltő kulturintézményt, amelynek a háborús közhangulat irányításában a lelkek megerősítésében is jelentős szerepe van.

A színházi iroda közleményei

„MEREK” csütörtökön és pénteken

Méreg. Illés Endre nagysikerű színdarabját csütörtök este mutatja be a színház bemutató bérletben. A bérleti előadása péntek este. Rendező: Horváth Jenő. Hetek óta különös gondtal és szorgalommal készül a színház prózai együttese ennek a rendkívül nagysikerű darabnak a bemutatójára. Főszereplők: Hamvai Luci, Lovasi Klári, Horváth Jenő, Bakay Lajos, Barys Béla, Lendvai Lajos és Halasi Gyula.

Koltay Aranka felléptével szombat este, vasárnap délután és este ismét műsoron van a nagysikerű „Csárdás” című kacagtató operett. Rendes hely-árak. Hangulatos muzsika, nagyszerű táncok. Jegyekről ajánlatos előre gondoskodni.

Zsákbamacska. Jurik Julesi felléptével hétfőn este filléres helyárral kerül színre a Népművelési előadás

sorozatban. Jegyek már válthatók a színházi pénztárnál.

Kedden és szerdán este Herceg Ferenc: **Kék róka** című színdarabja van műsoron bemutató és Á-bérletben.

MŰSOR:

Csütörtök este fél 7 órakor: **Méreg.** Bemutató bérlet.

Péntek este fél 7 órakor: **Méreg.** Á-bérlet.

Szombat este fél 7 órakor: **Csárdás** Koltay Arankával.

Vasárnap délután és este: **Csárdás** Koltay Arankával.

Vasárnap este fél 7 órakor: **Csárdás.** Koltay Arankával.

Hétfőn este fél 7 órakor: **Zsákbamacska.**

Kedden és szerdán este: **Kék róka** bemutató és Á-bérlet.

SPORT

Fenntartják a 16-os létszámot az NB I egyesületek

Az NB. I. egyesületek szerdán este értekezletet tartottak, amelyen egyöntetűen döntöttek, hogy amennyiben az utazási nehézségek nem súlyosak, fenn kívánják tartani a jelenlegi 16-os létszámot. Amennyiben az utazási ne-

hézségek súlyosbodnak, szó lehet arról, hogy esetleg kerületi körzeti bajnokságokat rendezzenek, ez azonban kizárólag hadibajnokság lenne és annak megrendezése jelenleg nem látszik indokoltnak.

Ma éjjel utaznak a NAC játékosok a zágrábi mérkőzésre

(Nagyvárad.) Előzetes híradásainkban már beszámoltunk róla, hogy a Zágráb válogatottja ellen játszó ma-

gyar Vidék válogatottjának gerincét a NAC csapata fogja képezni. A játékosok szorgalmasan készültek erre a nemzetközi erőpróba, mert a horvát fővárosban akarják kiköszörölni a Budapest válogatottja ellen szenvedett csorbát. Így ma délután is kiadós erőnléti edzést tartanak, az éjszai személyvonattal pedig útnak indulnak, hogy a fővárosban hozzájuk csatlakozó vezetőséggel Zágráb felé folytatassák útjukat. Rónay Ferenc edző is a csapattal utazik.

APROUHDÉTESEK

Adás-vétel

Tangoharmónia előadó. Szent Anna-utca 33. Varga. 201

Fürdőház reményezett. Vicsréz Kazánai előadó. Török Ignác-utca 26. Fuszter. 214

Alig használt mély fehérréppel gyertya mekkocsi előadó. Michelangelo u. 6. 213

Eladó sürgősen egy új sarok tégla: nagy telekkel, 2x1 szobás könyves szalonnával, lakás elfoglalható, bármilyen üzlet célra alkalmas. Ár 45.000 P. Tatayné, Szigligeti-u. 12. 101

Különféle

Fertőtlenítést, poloskát, mely 66 mmd. dennemű fergék irrtasi 38 evi gyakorlati vállalkozó, Varga Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 313

Menyasszony és koszorúszóanyag, virág fejdzsek és kezicsokrok. Ezüst- és aranylakodalmakra csokrok és kosarak olcsón, szép kivitelben megrendelhetők. Ruhákra virágok raktáron, azonkívül hozott anyagokból is olcsón készülnek. Karácsonyi püspök-ü. 52. (Erzsébetligeti sportpályánál.)

Kerékpárok újak és javítások. Jakab műszerész. Kossuth-u. 5. Telefon 29-30. 472

Allást ügy

Kiszolgáláshoz nőket azonnali felvételre. Mátyás Étterem, Szilágyi Dezső-u. 5. 217

Szakácsnőket keresek. Mátyás Étterem, Szilágyi Dezső-u. 5. 215

Kézilányokat keresek. Mátyás Étterem, Szilágyi Dezső-utca 5. 217

Mindenes szakácsnőt, bejárót vagy bentlakót keresek azonnalra. Major Vilma, Alapi-u. 15. 207

Azonnali felvételre napszámosokat és akkordmunkásokat. Vegyi- és Élelmiszeripari r. t., Anyos Pál-u. 2-6. 196

Allást keres

Hazmesteri teendőket vállal idősebb asszony lányával, kis lakás elleneben. — Cim: Bondárné, Huszar-u. 10. 185

Lakás

Kétszobás lakást keresek Szaniszló-utca és Körös közt. Hedrich Richard, Rákóczi ut 21. 209

Oktatás

Gimnáziumi és polgári iskolai magántanulókat mérsékelt díjazás mellett vizsgára előkészítő középiskolai tanár. Sal Ferenc-u. 6. 162

Elveszett

Elveszett szegény szivbajos ember irattai. Széll Ferenc Malom-u. 33. sz. irattait. Beületes megtaláló juttassa el lelti címre. 218

Kiadókönyv

szent László-nyomda R. T.

A szerkesztőségi felelős: Dr. Paál Árpád
A kiadói felelős: Dr. Virág Jeromos

Készült a Szent László-nyomda r. t. környegében, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. sz. 1944. június 16.